

VOORAL OUDEREN EN VROUWEN ZIJN DE DUPE VAN

HELP!

Waar is het toilet?

DELFT • Wetenschap, medische sector, horeca en senioren slaan alarm: Nederland telt nauwelijks nog openbare toiletten. Ouderen met aandrangincontinentie durven geen dagje meer uit, jongeren slaan aan het wildplassen. Van de eindeloze rijen voor de schaarse wc's zijn vooral vrouwen het slachtoffer. En met de hygiëne is het evenmin best gesteld 'Op wc's rust een groter taboe dan seks.'

ARNO GELDER

Drie dames op leeftijd uit Zeeland maken zich los uit de groep dagjesmensen die per bus op de Markt in Delft is neergestreken om de Nieuwe Kerk en Het Prinsenhof, de plaats waar Willem van Oranje werd neergeschoten, te bezoeken. Maar de vaderlandse geschiedenis moet nog even wachten - eerst gaan ze op zoek naar een toilet.

„Of er een wc in de buurt is,” vragen ze een voorbijganger. Hij haalt zijn schouders op. „Geen idee mevrouw.” Ze schuifelen behoedzaam naar de souvenirwinkel aan de overkant. Daar weten ze raad. Het openbare toilet is een grachtje verder aan de rechterkant. Naast de vishandel. Kan niet missen.

GEHEIM

Het is een bekend Delfts stadstafeel. Busladingen toeristen en dagjesmensen die in het centrum, soms ten einde raad, op zoek zijn naar een wc. Waar wegbewijzing de bezoeker feilloos naar het graf van Willem van Oranje of het Vermeer Centrum dirigeert, daar blijft het met de pijlen richting openbare toiletten behelpen. Het fameuze Delfts blauwe porselein is alom aanwezig. De porselein pot daarentegen lijkt het best bewaarde geheim van de stad.

„Je ziet de mensen zoeken,” zegt George Stroomberg, horeca-ondernemer die veertien jaar Het Boterhuis aan de Markt uitbaatte. Het etablissement pal achter het monu-

mentale stadhuis ligt volgens Stroomberg aan 'een A4' van druk gefrequenteerde kroegen en restaurants, die óók worden bezocht voor hun sanitaire voorzieningen. „Ik deed er nooit moeilijk over. Soms legde iemand een eurootje neer, andere keren liepen mensen zonder iets te zeggen naar het toilet. Dat vond ik wel vervelend.”

En Joyce Hoogendoorn die nu het grand café bestiert: „Ik weiger niemand. Er zijn in het centrum te weinig openbare toiletten. Maar als ondernemer word je wel op kosten gejaagd. Neem het papier: vaak worden wc-rollen en papieren handdoekjes meegenomen.”

„Het zou de gemeente sieren,” vult Stroomberg aan, „horeca-exploitanten korting te geven op hun waterheffing. Er gaan duizenden liters extra doorheen. En wat dacht je van de schoonmaakkosten? Je bent gewoon een openbaar toilet.”

Op bijna 100.000 inwoners telt

Uroloog Paul Kil

‘Schaamte en onzekerheid drijven deze mensen in een isolement’

Delft, studentenstad en toeristische trekpleister, een totaal van elf openbare toiletten. Twee ervan bevinden zich in het centrum: een zogeheten 'urilift' die alleen in het weekend uit de straat omhoog rijst en een betaald toilet dat is weggemoffeld in een steeg.

VERBIJSTEREND

„Verbijsterend weinig,” zegt Paul Kil, uroloog in het St. Elisabeth Ziekenhuis in Tilburg. „Maar dat geldt voor heel Nederland.” De uroloog wijst op het toenemend aantal prostaatklachten bij mannen. Een op de vier mannen heeft vanaf zijn 55ste een verminderde plasstraal. Prostaatklachten zorgen voor een voortdurende, vaak heftige aandrang.

Kil trekt zich het lot aan van de groeiende groep Nederlanders die lijdt aan aandrangincontinentie en dikwijls 25 tot 30 keer per dag naar het toilet moet. „Het gaat hier om honderdduizenden mensen. Die durven niet naar buiten omdat ze voortdurend aandrang hebben. Schaamte en onzekerheid drijven deze mensen, veelal ouderen, in een isolement.”

Kil maakte zich deze week namens zijn beroepsgroep sterk voor toiletten in treinen in Gelderland, waar Arriva in 2013 het vervoer overneemt van Syntus. „De verhalen zijn bekend van machinisten die in flessen plassen en vrouwelijke machinisten die tijdens hun dienst niet drinken. Te gek voor woorden.”

Ook professor Johan Molenbroek, hoogleraar industrieel ontwerpen aan de Technische Universiteit Delft, is bezorgd over het nijpende gebrek aan openbare toiletten. Ironisch genoeg is hij tevens voorzitter van de Dutch Toilet Organisation, die zich bezighoudt met (hygiënische) toiletten in de Derde Wereld, terwijl het hoogontwikkelde Nederland niet in staat blijkt zijn inwoners op straat toiletvoorzieningen te bieden. Veel toiletten werden gesloten of gesloopt: als bezuinigingsmaatregel, maar ook vanwege de beroerde hygiënische omstandigheden en het vandalisme.

„Met de properheid van veel openbare toiletten is het nog altijd droevig gesteld,” zegt Molenbroek. „Ook zijn de mogelijkheden voor vrouwen, die twee keer zo lang van de wc gebruik maken, zeer beperkt. Zij lijden zeer onder de schaarste.”

Dat laatste beaamt Marian Loth, promovenda bij Molenbroek, volmondig. Niet alleen uit eigen ervaring, maar ook als ontwerpster van de *lady p.*, een wandplaspak speciaal toegesneden op het fysiek van vrouwen. Haar studie naar openbare wc's in Nederland richt zich nu op treintoiletten. Voor de NS onderzoekt Loth het slechte imago van de pot op het spoor. Die wordt weinig gebruikt en scoort bij de reiziger slecht. 'Onaantrekkelijk door vandalisme', is de bekendste klacht. Ook ruikt het er volgens velen onaangenaam.

Emirates

Emirates luxe